

Høringsnotat

om

Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og forskellige andre love (Indførelse af folkeskolens afgangseksamen, adgangskrav til erhvervsuddannelserne samt ændringer som følge af lovgivning om de gymnasiale uddannelsers indhold m.v.)

1. Indledning

Et udkast til lovforslag har i perioden 26. august 2016 til 23. september 2016 været sendt i høring hos 87 myndigheder og organisationer. Lovforslaget blev også offentliggjort på Høringsportalen.

Der er pr. 23. september 2016 fra de hørte myndigheder og organisationer modtaget 48 høringsvar, hvoraf 39 indeholder bemærkninger til lovudkastet.

I notatet er alene medtaget de væsentligste punkter fra høringsvarene. En oversigt med angivelse af, hvem der har afgivet høringsvar, er vedlagt.

Det bemærkes endvidere, at dette høringsnotat alene behandler de bemærkninger, som vedrører følgelovudkastet. Bemærkninger til udkast til lov om de gymnasiale uddannelser behandles særskilt, jf. høringsnotat om forslag til lov om de gymnasiale uddannelser.

2. Sammenfatning om ændringer i lovforslaget i forhold til høringsudkastet

De modtagne høringsvar har givet anledning til følgende ændringer i det fremsatte lovforslag i forhold til det udkast, der har været i høring:

- Det præciseres i lovbemærkningerne, at der som led i udmøntning af lov om de gymnasiale uddannelser vil kunne ske en justering af deltagerbetalingen i forhold til obligatoriske fag til højere forberedelseseksamen.
- Der etableres mulighed for, at personer, som har modtaget undervisning i dansk og matematik på et niveau, som mindst svarer til undervisningen frem mod folkeskolens 9.-klasseprøver, kan optages til erhvervsuddannelse ud fra en helhedsvurdering og en samtale, forudsat at en afsluttende prøve ikke har været mulig.
- Der foretages en række præciseringer i relation til vejledningsloven med sigte på en klarere beskrivelse af bl.a. grupperne, til hvilke der uddannelsesparathedsvurderes, de faglige forudsætninger, hvilke standpunktskarakterer der skal bruges ved uddannelsesparathedsvurderingen, og at uddannelsesparathedsvurderingen fortsat skal være en helhedsvurdering m.m.
- Den foreslåede udvidelse af fagrækken i folkeskolelovens § 9, stk. 4, hvorefter elever i 8. og 9. klasse, hvis de har et særligt behov herfor, kan tilbydes undervisningsforløb, hvor praktisk og teoretisk indhold kombineres i en undervisning, der kan finde sted på og uden for skolen, udgår.

Der er herudover foretaget en række ændringer af sproglig og lovteknisk karakter.

3. Generelle bemærkninger til udkastet til lovforslag

KL finder, at der ideelt set er behov for en samlet justering af ungdomsuddannelserne med det formål at give flere muligheder for at skifte fra en gymnasial til en erhvervsrettet uddannelse eller omvendt. Desuden bør ungdomsuddannelsernes institutionelle forankring være mere fleksibel, således at udbuddet af gymnasiale studieforberedende fag nemmere kan placeres på erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner. Dette kan understøtte en bedre geografisk fordeling af udbuddet af ungdomsuddannelser i hele landet. KL's primære interesser i forhold til lovforslaget knytter sig til de snitflader, der er til folkeskolen og UU-vejledningen. KL vil gerne understrege, at der i disse snitflader vil være nye og ændrede opgaver for kommunerne og deraf følgende kommunaløkonomiske konsekvenser. KL afventer et udspil med en vurdering af de kommunaløkonomiske konsekvenser fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

UU Danmark hilser lovforslagene velkomne, blandt andet fordi erhvervsuddannelsesreformen med klare adgangskrav til erhvervsuddannelserne efterlod en usikkerhed omkring adgangskravene til de gymnasiale uddannelser. Foreningen udtrykker dog samtidig ærgrelse over det faktum, at det er endt med en ikke helt enkel optagelsesproces til de gymnasiale uddannelser. Overordnet set er de bekymrede for, at besparelser, som både var i erhvervsuddannelsesreformen og også i lovforslagene i denne høring, sammenholdt med faldende ungdomsårgange fremkalder et uddannelsesmarked, hvor konkurrencen blandt ungdomsuddannelserne om andele af ungdomsårgangene skærpes. UU Danmark anfører, at der er behov for en sektor- og institutionsuafhængig indsats.

Frie Skolers Lærerforening forholder sig alene til de af lovændringerne, som har betydning for optaget af elever fra de frie skoler på gymnasierne og overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse. Foreningen finder, at en række af de foreslåede tiltag vil lægge hindringer i vejen for, at flere kan tage en ungdomsuddannelse, hvilket er højst uheldigt, og foreningen opfordrer til, at man genovervejer forslagene og i højere grad forsøger at bane en vej gennem uddannelsessystemet frem for at lukke muligheder for den enkelte elev. Foreningen støtter ikke indførelsen af karakterkrav for adgang til erhvervsuddannelserne og det foreslåede karakterkrav til de gymnasiale uddannelser.

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever er yderst kritisk over den proces, der har været i forbindelse med dette lovforslag.

REU har under henvisning til erhvervsuddannelseslovens § 35, hvorefter REU rådgiver om de grundlæggende erhvervsrettede uddannelser, anført alene at afgive høringssvar vedrørende dette lovforslag (følge lovforslaget).

DA har tilsvarende udtalt sig alene om forslagene i forhold til vejledningsloven og erhvervsuddannelseslovgivningen. Med hensyn til ændring af de gymnasiale uddannelser, folkeskoleloven og institutionslovgivningen henviser DA til de af medlemsorganisationerne afgivne høringssvar.

Ministeriets bemærkninger:

Høringen viser et klart billede af, at der er mange interesser i spil i forhold til flere elementer af lovdkastet. Der er ikke høringssvar, der som sådan vurderer følgelovforslaget i sin helhed.

4. Bemærkninger til enkeltelementer til udkastet til lovforslag

Reformmål (§ 1, nr. 3, og § 2, nr. 2)

Danske Gymnasier anerkender behovet for politiske målsætninger også på ungdomsuddannelsesområdet, og at de enkelte institutioner har som forpligtelse at bidrage til opfyldelsen af disse mål, men finder, at den foreslåede ændring til institutionslovens § 1, stk. 4, er unødvendig.

Gymnasiernes Bestyrelsesforening finder bestemmelsen uklar. Bekymringen skal ses i forhold til en mulig indskrænkning i de selvejende institutioners uafhængighed og råderet og bør derfor fjernes fra lovforslaget.

Danske Erhvervsskoler og Gymnasier (DEG) finder det vanskeligt at tolke rækkevidden af bestemmelsen og finder, at hensigten med formuleringen må forstås med respekt for, at de omtalte institutioner er selvejende med selvstændigt ansvar for kvalitet og økonomi. DEG sætter spørgsmålstegn ved, om formuleringen er nødvendig.

FTF finder, at bestemmelsen indeholder en uklarhed angående, hvilke politiske målsætninger der kan være tale om. FTF ser en fare for, at flere styringsredskaber sammenblandes og foreslår, at bestemmelsen herom udgår.

Dansk Industri (DI) finder, at bestemmelsen er så omfattende og generel, at det er meget uklart, hvad det er, institutionerne skal leve op til. Efter DI's opfattelse er det tvivlsomt, om der er et juridisk behov for bestemmelsen.

GL finder, at det er positivt, at institutionerne forpligtes til at bidrage til at opfylde de nationale uddannelses- og institutionspolitiske mål. Foreningen finder dog, at bestemmelsen om at opfylde de nationale uddannelsespolitiske mål bør være mere forpligtende. GL opfordrer derfor til, at også erhvervsgymnasierne kommer til at indgå i de forpligtende samarbejder og fordelingsudvalg, idet de beskrevne forpligtelser går ud over det enkelt-institutionelle. GL anfører, at termen ”institutionspolitiske mål” er uklar.

KL finder det positivt, at lovforslaget gør det eksplicit, at uddannelsesinstitutionerne er forpligtede til at arbejde for nationale uddannelses- og institutionspolitiske mål. KL har tidligere efterlyst egentlige styringsreformer på uddannelsesområdet, da styringsmekanismerne på uddannelsesområdet, herunder selvejet og takstfinansieringen, skaber grobund for stærke institutionsinteresser.

Ministeriets bemærkninger:

Formålet med bestemmelsen er at tydeliggøre, at institutionerne har en forpligtelse til inden for deres formål at medvirke til at sikre et nationalt sammenhængende og effektivt uddannelsessystem, herunder opfyldelse af nationale uddannelses- og institutionspolitiske mål. Forpligtelsen gælder institutionens samlede virke, herunder også samarbejdet med andre uddannelsesinstitutioner. Bestemmelsen er medtaget for det tilfælde, at den samlede effekt af en institutions beslutninger gør, at det bliver kontraproduktivt i forhold til de nationale uddannelses- og institutionspoliti-

ske mål. Et eksempel på et institutionspolitisk mål kunne f.eks. være i forbindelse med indgåelse af politisk aftale om campusdannelse.

Regionerne koordinerer den samlede indsats i regionen for at sikre sammenhæng i udbuddet af ungdomsuddannelserne, herunder også i forhold til de erhvervsgymnasiale uddannelser. Forskellen i udbudsstrukturen på det almengymnasiale område og det erhvervsgymnasiale områder har affødt etablering af forpligtende samarbejder og nedsættelse af fordelingsudvalg i forhold til det almengymnasiale område.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændring af bestemmelserne i lovforslagets § 1, nr. 3, og § 2, nr. 2.

Indstilling fra regionsråd om stedlig placering af International Baccalaureate (§ 1, nr. 11, og § 1, nr. 16)

Danske Regioner finder det positivt, at regionsrådet med forslaget også vil skulle afgive indstilling om uddannelsessteder for IB. Danske Regioner anfører, at årsagen til, at kun almengymnasiale uddannelsesinstitutioner kan udbyde IB, ikke forekommer klar. Danske Regioner ønsker ligeledes bestemmelsen præciseret, så det fremgår, at regionsrådet skal afgive indstilling til ministeren både om nye uddannelsessteder og om lukning af eksisterende uddannelsessteder.

Ministeriets bemærkninger:

Danske Regioner anfører, at kun almengymnasiale uddannelsesinstitutioner kan udbyde IB. Ministeriet kan hertil oplyse, at det fremgår af § 37 c i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan godkende institutioner, der er godkendt til udbud af højere handelseksamen (hhx) eller højere teknisk eksamen (htx), til at udbyde International Baccalaureate (IB). Med aftale af 20. november 2014 om ny udbudsmodel for International Baccalaureate (IB) som led i reform af international rekruttering blev der givet mulighed for, at op til tretten offentlige skoler godkendes til at udbyde IB mod ti på daværende tidspunkt. Aftalen åbner for indeværende ikke mulighed for godkendelse af nye offentlige udbud af uddannelsen til International Baccalaureate (IB).

Af gældende lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse fremgår det, at ”regionsrådet koordinerer den samlede indsats i regionen for at sikre sammenhæng i udbuddet af ungdomsuddannelser, herunder for så vidt angår den geografiske placering af udbuddet og kapaciteten af uddannelserne med henblik på, at der er et tilstrækkeligt og varieret uddannelsesstilbud til alle unge og voksne i regionen. Regionsrådets koordinering sker i samarbejde med alle selvejende institutioner, der er godkendt til at udbyde en eller flere ungdomsuddannelser i regionen, bortset fra private gymnasieskoler, private studenterkurser og private hf-kurser.”

Den høringsret, som regionerne har ønsket i forbindelse med nedlæggelse af et uddannelsessted, herunder en institutions ophør med udbud af en uddannelse et givet sted, rummes af de nævnte bestemmelser og blev meddelt institutionerne i form af hyrdebrevbrev af 18. december 2013 til institutionerne.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til at justere bestemmelserne.

Udbud (§ 2, nr. 2)

Danske SOSU-skoler og Bestyrelsesforeningen for Social- og Sundhedsskoler finder, at den to-årige uddannelse til hf-eksamen bør medtages i den foreslåede § 1, stk. 2, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse (§ 2, nr. 2), således at erhvervsskolerne får en mulighed for at opnå godkendelse til at udbyde denne uddannelse.

Dansk Industri finder, at det efter det foreslåede § 1, stk. 2 (§ 2, nr. 2), er uklart, hvornår en anden institution kan siges at ”gennemføre” grundforløb iht. erhvervsuddannelsesloven, herunder særligt om en aftale om udlagt undervisning af et enkelt grundforløb fra en erhvervsskole er tilstrækkeligt til at begrunde tilladelse til udbud af hhx og htx eksempelvis på et alment gymnasium.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG) anfører, at formuleringen i § 2, nr. 2 (§ 2, stk. 2), rejser tvivl om, hvad der forstås ved ”andre institutioner, der gennemfører grundforløb i henhold til lov om erhvervsuddannelser”. DEG ønsker formuleringen ændret til ”andre institutioner, der er godkendt til at gennemføre et relevant grundforløb” (og altså ikke kun har udlagt undervisning).

Ministeriets bemærkninger:

Ministeren for børn, undervisning og ligestilling vil efter § 1, stk. 1, 5. pkt., i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse kunne godkende, at en institution for erhvervsrettet uddannelse inden for den offentlige forvaltning også kan udbyde almengymnasial uddannelse. KNord, som er en institution for erhvervsrettet uddannelse, er f.eks. godkendt til udbud af stx.

Endvidere kan det oplyses, at der med bestemmelsen om krav om grundforløb som betingelse for udbud er tale om videreførelse af den gældende § 38 i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), herunder den gældende praksis i henhold til den bestemmelse. Svaret er, at det er en betingelse for, at en institution kan godkendes til udbud af de erhvervsgymnasiale uddannelser (uddannelserne til teknisk og merkantil studentereksamen), at institutionen selvstændigt er udbudsgodkendt til at udbyde eud-grundforløb.

Høringsvarene har ikke givet anledning til justering af bestemmelsen.

Tilskud til merkantil og teknisk studentereksamen (§ 2, nr. 9)

GL bemærker, at ministeren gives mulighed for at fastsætte særlige tilskudsregler i forbindelse med skoler med lille elevfremgang, hvis det ud fra regionale hensyn er vigtigt at bevare uddannelsen det pågældende sted. GL anfører, at denne mulighed ikke er ny, men bør ikke kun gælde for udbud på erhvervsskoler, men også for de øvrige institutioner, der udbyder gymnasial uddannelse.

Ministeriets bemærkninger:

Bestemmelsen i § 18 c, stk. 2, er en videreførelse af den tilsvarende bestemmelse om tilskud i § 39, stk. 5, i lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx). Bestemmelsen er begrundet i udbudsstrukturen på det erhvervsgymnasiale område, der adskiller sig fra det almengymnasiale område.

Høringssvarene giver derfor ikke anledning til at justere bestemmelserne.

Tilskud til særligt tilrettelagte forløb for elever med nedsat psykisk funktionsevne (§ 2, nr. 7)

KL hilser det velkomment, at der herefter gives bedre muligheder for at udbyde gymnasiale forløb til elever med nedsat funktionsevne, herunder Aspergers syndrom. Det er KL's opfattelse, at der generelt er behov for et styrket fokus på elever med særlige behov i de ordinære ungdomsuddannelser.

Danske SOSU-skoler og Bestyrelsesforeningen for Social- og Sundhedsskoler finder, at der i § 15 c (§ 2, nr. 7), bør medtages muligheden for tilskud til udbud af overgangskurser for elever, der overgår fra afbrudte stx- eller hf-forløb til hhv. merkantil eller teknisk studentereksamen.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har noteret sig KL's opfattelse at, at der generelt er behov for et styrket fokus på elever med særlige behov i de ordinære ungdomsuddannelser.

Bestemmelsen i § 15 c etablerer mulighed for etablering af en permanent retlig ramme for et tilbud på uddannelsen til merkantil studentereksamen og uddannelsen til teknisk studentereksamen svarende til de eksisterende tilbud om stx- og hf-forløb for elever med nedsat psykisk funktionsevne. Mulighed for tilskud til udbud af overgangskurser for elever, der overgår fra afbrudte stx- eller hf-forløb til hhv. merkantil eller teknisk studentereksamen, indgår ikke i aftalen af 3. juni 2016.

Deltagerbetaling (§ 1, nr. 33)

Gymnasieskolernes Lærerforening anfører, at ligestillingen af de gymnasiale uddannelser også bør gælde for deltagerbetaling, således at deltagerbetaling fjernes på hf-enkeltfag.

Lederforeningen for VUC anfører, at der med hovedlovforslagets § 47 lægges op til, at idræt eller et af de kunstneriske fag bliver obligatorisk fag, hvis en kursist ønsker at sammenstykke hf-enkeltfag til en fuld højere forberedelseseksamen. Efter de gældende regler om deltagerbetaling skal en kursist betale 1.100 kr. for idræt eller et kunstnerisk fag, mens de øvrige obligatoriske fag og faggrupper koster 450 kr. pr fag/faggruppe. Lederforeningen for VUC anfører i forlængelse heraf, at alle obligatoriske fag til højere forberedelseseksamen fortsat skal koste 450 kr.

Ministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at der i lighed med GSK er deltagerbetaling på hf-enkeltfag, hvis formål er at fokusere brugen af hf-enkeltfag.

Det er korrekt, at der med hovedlovforslagets § 47 vil være en forskel i deltagerbetalingen på obligatoriske fag til højere forberedelseseksamen efter de gældende regler. Ministeriet vil indlede dialog med partierne bag aftalen med henblik på at få afklaret, om der er politisk vilje til at reducere deltagerbetalingen på de omtalte fag. Dette vil medføre merudgifter, som der skal findes særskilt finansiering til. Det præciseres i lovbemærkningerne, at der som led i udmøntning af lov om de gymnasiale uddannelser vil kunne ske en justering af deltagerbetalingen i forhold til obligatoriske fag til højere forberedelseseksamen.

Ændrede optagelseskrav til erhvervsuddannelserne (§ 9)

REU og DA bemærker, at regeringen foreslår, at en ansøger, som ikke har bestået afgangseksamen, men som opfylder det hidtidige krav om at have opnået et gennemsnit på mindst 2,0 i henholdsvis dansk og matematik ved 9.- eller 10.-klasseprøverne eller kan dokumentere et tilsvarende resultat fra en tilsvarende prøve, fortsat kan optages. REU, DEG-L og Håndværksrådet tilslutter sig forslaget. DA tilslutter sig forslaget med en konstatering af, at elever, der ønsker at blive optaget på erhvervsuddannelserne, efter lovforslaget skal have bestået afgangseksamen i folkeskolen og skal have opnået mindst karakteren 2 i dansk og matematik. Elever, der ikke har bestået afgangseksamen, men har mindst 2 i dansk og matematik, kan optages ud fra en helhedsvurdering og en samtale. Disse elever skal ikke aflægge optagelsesprøve.

DA finder dog, at lovteksten bør justeres, så det sikres, at personer, der har bestået dansk og matematik på mindst tilsvarende niveau som folkeskolens afgangsprøve, kan optages umiddelbart til erhvervsuddannelser, uanset om faget er afsluttet med en prøve eller ej, i de tilfælde hvor en prøve ikke er/har været mulig.

Uddannelsesforbundet bemærker, at med de skærpede adgangskrav til erhvervsuddannelserne er der en risiko for, at unge, der ikke trives i eller er motiverede for læring i mere traditionelle skolekontekster, men som vil have potentiale for at gennemføre en vekseluddannelse, ikke kommer i gang med en formelt kompetencegivende ungdomsuddannelse. Samtidig mener forbundet, at det er problematisk at pålægge erhvervsskolerne en ikke-finansieret ekstraopgave med at indkalde og afholde samtalerne.

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever er forundrede over, at man på rådsmøde 104 i REU fra ministeriets side nævner, at gymnasieaftalen ikke kommer til at have nogen form for betydning for erhvervsuddannelserne, men så alligevel ender med så stor en ændring som denne. Foreningen finder bl.a., at der er tale om en uacceptabel stramning af adgangskravet.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG) mener ikke, at adgangskravene til erhvervsuddannelserne skal skærpes, primært fordi der bestemt ikke er brug for at begrænse tilgangen til erhvervsuddannelserne. Samtidig mener foreningen, at kravet om en samtale for elever, der ikke har bestået folkeskolens afgangseksamen, men opfylder karakterkravet i dansk og matematik, er en unødigt bureaukratisering, som vil belaste skolernes ressourcer.

Danske SOSU-skoler og Bestyrelsesforeningen for Social- og Sundhedsskoler finder, at denne skærpelse af adgangskravet er yderst uhensigtsmæssig. Foreningerne finder, at muligheden for at optage elever, der har 2,0 i gennemsnit i dansk og matematik, men som ikke har bestået den samlede afgangseksamen i folkeskolen, ved en helhedsvurdering omfattende en samtale vil pålægge skolerne en anseelig og endnu en ikke-finansieret ekstra byrde. Hertil kommer behov for styrket vejledning i folkeskolens udskoling – ikke mindst rettet mod erhvervsuddannelsesområdet.

DI kan tilslutte sig, at kravet om bestået folkeskolens afgangseksamen tilsvarende indføres for adgang til erhvervsuddannelser, herunder at elever med 2 i hhv. dansk og matematik fortsat kan optages i erhvervsuddannelser, selv om de ikke måtte have bestået folkeskolens afgangseksamen. DI ønsker at henlede opmærksomheden på en uheldig konsekvens – at elever, der ikke har aflagt

folkeskolens afgangseksamen, men i stedet efterfølgende har taget eksempelvis Dansk E eller F som AVU, ikke vil kunne optages til en erhvervsuddannelse på dette grundlag, da Dansk E og F ifølge AVU-reglerne ikke kan afsluttes med en prøve. DI foreslår, at der justeres i adgangsreglerne til erhvervsuddannelser, så der ikke stilles krav om prøve, hvis der er tale om fag, hvor der ikke kan aflægges prøve, eller hvor der er tale om fag, som er bestået på et højere niveau end folkeskolens afgangseksamen.

Handelsskolernes Lærereforening finder ikke, at der er anledning til at stramme adgangskravene til erhvervsuddannelserne på et tidspunkt, hvor erhvervsuddannelsesreformen fra 2014 endnu ikke har haft lejlighed til at virke. Endvidere finder foreningen, at forslaget om en samtale for elever, der ikke har bestået folkeskolens afgangseksamen, men opfylder karakterkravene i dansk og matematik, medvirker til et øget ressourcetræk på erhvervsskolerne, ligesom det vil afstedkomme mere bureaukrati.

KL finder, at det fremstår uklart, om optagelseskravet til en erhvervsuddannelse fortsat er et prøvegennemsnit på 02 i dansk og matematik fra folkeskolens afgangsprøve, eller om dette niveau hæves som følge af bestå-kravet.

Ministeriets bemærkninger:

Det fremgår af aftale af 3. juni 2016 om styrkede gymnasiale uddannelser, at der skal stilles større krav til elever ved optagelse til gymnasiale og erhvervsrettede ungdomsuddannelser ved at indføre en afgangseksamen i folkeskolen, som skal være bestået, for at en ansøger kan optages til en ungdomsuddannelse.

For ikke unødigt at afskære unge fra at blive optaget på en erhvervsuddannelse, vil ansøgere, som ikke har bestået folkeskolens afgangseksamen eller ved denne eller ved 10.-klasseprøver ikke har opnået et karaktergennemsnit på mindst 2,0 i henholdsvis dansk og matematik eller et tilsvarende resultat fra en tilsvarende prøve eller ikke er erklæret uddannelsesparat i folkeskolen, fortsat have mulighed for at blive optaget på en erhvervsuddannelse ud fra en helhedsvurdering på baggrund af en centralt stillet prøve samt en samtale.

Den centralt stillede prøve vil efter forslaget kunne udelades, hvis ansøgeren ved de afsluttende prøver i 9. eller 10. klasse har opnået et karaktergennemsnit på mindst 2,0 i henholdsvis dansk og matematik eller et tilsvarende resultat ved en tilsvarende prøve. Hertil kommer, at ansøgere med uddannelsesaftale fortsat vil have direkte adgang til grundforløbet, jf. erhvervsuddannelseslovens § 5 b.

Ministeriet er enig i DA's og DI's forslag om, at der bør gennemføres mulighed for, at personer, som har modtaget undervisning i dansk og matematik på et niveau, som mindst svarer til undervisningen frem mod folkeskolens 9.-klasseprøver, kan optages til erhvervsuddannelser ud fra en helhedsvurdering og en samtale, forudsat at en afsluttende prøve ikke har været mulig. Der er i lovforslagets § 9 og bemærkningerne hertil foretaget de nødvendige justeringer i denne henseende.

Der er endvidere foretaget visse lovtekniske præciseringer af bemærkningerne til forslaget § 9 i relation til den ændrede optagelseskrav til erhvervsuddannelserne.

Ændrede krav til uddannelsesparathedsvurdering i 8.-10. klasse (§ 12)

Frie Skolers Lærerforening bemærker sammenfattende, at stramningen af kravet til en positiv uddannelsesparathedsvurdering harmonerer dårligt med øvrige krav til optagelse. Elever, der er vurderet uddannelsesparate, bør have adgang til individuel vejledning, da en positiv vurdering ikke nødvendigvis medfører et kvalificeret uddannelsesvalg.

REU og DA tilslutter sig, at kravet om mindst 4,0 som faglig forudsætning for at blive erklæret uddannelsesparat til erhvervsuddannelserne videreføres uændret.

DEG-L bakker ligeledes op om forslaget.

Forældreorganisationen Skole og Forældre finder, at flest mulige skal sikres videre adgang til ungdomsuddannelserne, men samtidig skal det sikres, at eleven har mulighed for at gennemføre en gymnasial uddannelse. Der bør i denne sammenhæng ses på uddannelsesparathedsvurderingen, herunder karakterne i prøveafleggelsen m.v. samt evt. en personlig samtale for nærmere vurdering.

Landsforeningen af 10. classeskoler i Danmark bemærker, at ved det ændrede karakterkrav for at blive erklæret uddannelsesparat fra 4,0 til 5,0 (til de treårige gymnasiale uddannelser) vil antallet af ikke uddannelsesparate elever forventes at stige som følge af de foreslåede ændringer. Foreningen finder derfor, at det må være et krav, at der afsættes tilstrækkelige midler til de øgede vejledningsopgaver og til de øgede undervisningsaktiviteter, der skal sikre, at de unge bliver uddannelsesparate og sikres mulighed for at gennemføre den ønskede ungdomsuddannelse. Foreningen anbefaler, at der iværksættes en målrettet indsats, der sikrer, at ikke uddannelsesparate elever allerede efter første vurdering i 8. klasse tilbydes undervisnings- og vejledningsforløb, som øger deres mulighed for at gennemføre den ønskede ungdomsuddannelse. Foreningen finder, at det er godt, at uddannelsesparathedsvurderingen fortsat bygger på en helhedsvurdering, men at de sproglige formuleringer er meget uklare og kan medføre, at elever behandles forskelligt. Foreningen finder, at det vil være meget vanskeligt for elever og forældre at vide, hvornår en elev har opnået retskrav, hvis først man har fået en negativ uddannelsesparathedsvurdering. Endelig anfører foreningen, at den ikke kan støtte den foreslåede ordning, hvorefter standpunktsbedømmelsen skal falde i januar eller tidlig februar for at kunne indgå i den endelige uddannelsesparathedsvurdering.

Dansk Friskoleforening udtrykker bekymring for, at gymnasiereformens fokus på karaktergenemsnit og indførelsen af et beståkrav i folkeskolen vil give anledning til misforståelser i forbindelse med uddannelsesparathedsvurderingen, blandt andet når skolerne samarbejder med UU. Foreningen finder, at udgangspunktet skal være friskolelovens krav – ikke folkeskolelovens krav. Det er vigtigt for foreningen at understrege, at friskoler og private grundskoler ikke er underlagt et krav om at give standpunktskarakterer. Det er centralt for forståelsen af friskoleloven, at elever fra friskoler og private grundskoler kan komme videre på en ungdomsuddannelse og anvende en uddannelsesparathedsvurdering, selv om en skole ikke giver standpunktskarakterer.

UU Danmark foreslår, at den obligatoriske vejledningssamtale gennemføres af det UU Center, som ligger i den pågældende unges bopælskommune. UU Danmark anfører, at der bør ses nøje på frister for afholdelse af folkeskolens afgangseksamen og den efterfølgende indberetning til den

nye karakterdatabase, sådan at der er den nødvendige tid til at gennemføre de foreslåede arbejds-gange for unge, som ikke genbekræfter deres faglige niveau til folkeskolens afgangseksamen. UU Danmark ser beløbet til individuel vejledning som en fuldstændig urealistisk finansiering af mer-arbejdet for UU centre. UU Danmark foreslår, at Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling og Kommunernes Landsforening laver en ny forhandling om økonomien til landets UU Centre til varetagelse af indsatsen for de ikke uddannelsesparate, sådan at ressourcerne, som afsættes, svarer til det reelle antal ikke uddannelsesparate elever i 8. klasse. Foreningen finder, at der generelt bør kigges på finansieringen af den udvidede opgaveportefølje.

UU Center Syd forudser et betydeligt øget ressourceforbrug i forbindelse med UPV. UU Center Syd forudser derfor, at kommunerne vil skulle afsætte yderligere ressourcer til UU.

FTF vurderer, at ændringerne i vejledningsloven, som indebærer krav om at anvende de afsluttende standpunktsbedømmelser ved Ungdommens Uddannelsesvejlednings endelige uddannelsesparathedsvurderinger og ikke som nu bedømmelser, som er afgivet i december måned, vil være urealistisk i forhold til de tidsmæssige rammer, der er for udarbejdelse af en uddannelsesplan og uddannelsesparathedsvurdering. FTF foreslår, at dette forslag fjernes.

DI finder, at formuleringen af § 2 g, stk. 2 (§ 12, nr. 2), er uhensigtsmæssig og leder til forvirring pga. den forudgående sætning. DI foreslår, at der indføres et ny stk. 2, hvoraf det klart fremgår, hvilke krav der er for, at en elev fagligt kan blive vurderet uddannelsesparat, uafhængigt af hvilket klassetrin vurderingen foretages på.

Skolelederforeningen kan ikke tilslutte sig, at det bliver de endelige standpunktsbedømmelser, der danner grundlag for Ungdommens Uddannelsesvejlednings endelig uddannelsesparathedsvurderinger. Det vil sætte såvel UU-vejlederne som skolerne i et uhørt tidspres, som i værste fald vil gå ud over den kvalitet i vejledningen, som den enkelte elev kan og skal kunne forvente i forbindelse med sin første og meget afgørende valg af uddannelsesretning.

Danmarks Lærerforening anfører, at antallet af ikke uddannelsesparate må forventes at stige betragteligt som følge af de foreslåede ændringer. Det må derfor være et krav, at der afsættes tilstrækkelige midler til den øgede vejledningsopgave, og til de øgede undervisningsaktiviteter, der skal sikre, at de unge bliver uddannelsesparate. Foreningen anbefaler, at der iværksættes en målrettet indsats, der sikrer, at ikke uddannelsesparate elever allerede efter første vurdering i 8. klasse tilbydes undervisnings- og vejledningsforløb. Foreningen finder, at det er godt, at uddannelsesparathedsvurderingen fortsat bygger på en helhedsvurdering, men at de sproglige formuleringer er meget uklare og kan medføre, at elever behandles forskelligt. Desuden er det meget vanskeligt for elever og forældre at vide, hvordan en elev kan opnå, og hvordan en elev har opnået retskrav, hvis først eleven har fået en negativ uddannelsesparathedsvurdering. Foreningen foreslår, at reglerne vedr. uddannelsesparathedsvurdering ændres, så det klart fremgår, hvilke krav der skal opfyldes, hvornår kravene senest kan opfyldes, samt hvilke krav på supplerende vejlednings- og undervisningstilbud ikke uddannelsesparate elever har krav på, for at det bliver muligt for dem at opfylde deres uddannelsesønsker. Dette kan evt. ske i en efterfølgende vejledning.

Danmarks Lærerforening er imod den foreslåede ordning om at anvende de afsluttende standpunktsbedømmelser, da dette vil være helt urealistisk i forhold til de tidsmæssige rammer, der er

for udarbejdelse af uddannelsesplan og uddannelsesparathedsvurdering. Foreningen vurderer, at der er langt flere negative konsekvenser af forslaget end positive.

KL efterlyser en vurdering af, hvor mange elever som grundet det højere niveau for uddannelsesparathed til de gymnasiale ungdomsuddannelser vil blive erklæret ikke-uddannelsesparate. De pågældende elever vil medføre nye opgaver til folkeskolen og UU-vejledningen i form af en særlig skole- og vejledningsmæssig indsats. Dette vil have åbenbare kommunaløkonomiske konsekvenser. KL bemærker desuden, at der er en risiko for, at lærere, forældre og elever vil få svært ved at overskue og forstå de mange forskellige niveauer for faglig uddannelsesparathed. Også denne udfordring vil lægge beslag på arbejdstid og ressourcer i UU-vejledningen og i folkeskolen.

Ministeriets bemærkninger

Elever, som ved uddannelsesparathedsvurderingen i 8. klasse vurderes ikke-uddannelsesparat på baggrund af, at eleven ikke opfylder de faglige, personlige eller sociale forudsætninger, skal have en ekstra skole- og vejledningsmæssig indsats.

Ved det ændrede karakterkrav fra 4,0 til 5,0 for så vidt angår de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser forventes det, at antallet af ikke-uddannelsesparate vil stige. Der er i den forbindelse afsat 1,8 mio. kr. til den øgede vejledningsindsats. I den forbindelse skal det bemærkes, at også uddannelsesparate elever får vejledning i form af kollektiv vejledning, informationsmøder, åbent hus-arrangementer m.m. Endelig har uddannelsesparate elever adgang til individuel vejledning via eVejledning, hvor vejledningen foregår via chat, telefon eller mail.

Det påtænkes ikke at ændre i proceduren for, hvornår i 8. klasse uddannelsesparathedsvurderingen foretages, nemlig i forbindelse med afgivelse af standpunktskaraktererne i december, således at der på baggrund af uddannelsesparathedsvurderingen kan iværksættes en tidlige vejlednings- og skolemæssig indsats. Uddannelsesparathedsvurderingerne foretages efter de regler, som er beskrevet i bekendtgørelsen om uddannelsesparathed, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelse. Heri er tydeligt beskrevet, hvorledes vurderingen af elevernes faglige, personlige og sociale forudsætninger foretages. Bekendtgørelsen er desuden fulgt op af en vejledning, som uddyber vurderingen af elevernes personlige og sociale forudsætninger.

Opfølgning på uddannelsesparathedsvurderingen kan ske i forbindelse med undervisningen i det obligatoriske emne uddannelse og job, der skal bidrage til, at eleverne kender til og kan vurdere sammenhænge mellem uddannelse, erhvervs- og jobmuligheder og de vilkår, der kan knytte sig til arbejdsliv og karriere, og som skal lede frem til, at eleverne kan træffe valg på baggrund heraf og i overensstemmelse med egne ønsker og forudsætninger. Folkeskolens undervisning i uddannelse og job skal tilrettelægges i samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Herudover gælder det for folkeskolens undervisning, at dens tilrettelæggelse, herunder valg af undervisnings- og arbejdsformer, metoder, undervisningsmidler og stofudvælgelse, i alle fag og emner skal leve op til målene herfor og ikke mindst varieres, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger. Elever, der har brug for støtte, og som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, skal tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte. Endelig skal der i forhold til elever, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Kommunalbestyrelsen og den enkelte skole har således efter de gældende regler en forpligtelse til at løfte alle elever fagligt.

Der er sammenhæng i uddannelsesparathedsvurderingen og de opnåede resultater i prøveaflægningen, idet adgangsforudsætningerne for at opnå retskrav på optagelse i de gymnasiale uddannelser består af en række forudsætninger, herunder bl.a. en positiv uddannelsesparathedsvurdering. De faglige forudsætninger for at blive vurderet uddannelsesparat er 5 til de treårige gymnasiale uddannelser og 4 til den toårige hf-uddannelse. Derudover skal ansøgeren ved resultaterne fra de lovbundne prøver fra folkeskolens afgangseksamen bekræfte det faglige niveau fra uddannelsesparathedsvurderingen, for så vidt angår den toårige hf-uddannelse efter 10. klasse skal ansøgeren have opnået mindst 2 i karaktergennemsnit i henholdsvis fagene dansk og matematik i 10.-klasseprøverne.

Der påtænkes ikke at ændre på den måde, som en uddannelsesparathedsvurdering foretages på i forbindelse med tilmelding til ungdomsuddannelserne. Eleverne vil fortsat blive uddannelsesparathedsvurderet i januar, og vurderingens resultater oversendes sammen med uddannelsesplanen til den ønskede uddannelsesinstitution. Ændres elevens status på uddannelsesparathedsvurderingen fra uddannelsesparat til ikke-uddannelsesparat eller visa versa ved afgivelse af de afsluttende standpunktskarakterer i april/maj, vil uddannelsesinstitutionen, som eleven har søgt, få besked herom. Med de forslåede ændringer på optagelsesprocessen og de faglige forudsætninger til uddannelsesparathedsvurderingen, folkeskolens afgangseksamen og karaktergennemsnit ved de lovbundne prøver i folkeskolens afgangseksamen vil optagelsesprocessen imidlertid blive længere, og tidspunktet, hvor eleverne får endeligt svar på optagelse, vil derfor blive rykket til primo/medio juli. Det samme har været gældende for optagelse til erhvervsuddannelserne, siden erhvervsuddannelsesreformen trådte i kraft.

De nuværende regler for uddannelsesparathedsvurderingen giver skolens leder på skoler, som ikke giver standpunktskarakterer, mulighed for at anføre, om lederen vurderer, at eleven opfylder karakterkravet for de faglige forudsætninger for at være uddannelsesparat. Disse regler videreføres uændret.

Der vil i forbindelse med udmøntningen af bekendtgørelsesregler for uddannelsesparathed og optagelse på ungdomsuddannelserne bliver udarbejdet vejledninger til UU-vejledere, skoler, forældre og elever om skole- og vejledningsmæssige indsats.

Der er i økonomien bag reformen alene afsat midler til individuel vejledning til den gruppe af elever, som med indførelsen af adgangsforudsætningerne for at opnå retskrav på optagelse ændrer status fra uddannelsesparat til ikke-uddannelsesparat til en treårig gymnasial uddannelse. Det vil sige eleverne i den gruppe, der opfylder 4, men ikke 5, og som har tilkendegivet interesse for en treårig gymnasial uddannelse eller både en erhvervsuddannelse og en treårig gymnasial uddannelse. Eleverne i denne gruppe vil i lighed med andre elever, der vurderes ikke-uddannelsesparate, fremadrettet have mulighed for at modtage individuel vejledning og en uges brobygning til de gymnasiale uddannelser. Jf. endvidere foran om skole- og vejledningsmæssig indsats. Der er ikke afsat særskilte midler til UU-vejledningens opgave med at formidle de forskellige niveauer i forhold til de faglige forudsætninger for at blive vurderet uddannelsesparat til lærere, elever og for-

ældre, idet det er forudsat at være en opgave, der allerede varetages af UU-vejledningen. Det bemærkes, at der heller ikke blev afsat midler til dette formål i forbindelse med indgåelsen af *Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser*.

Der er på baggrund af høringen fundet anledning til at foretage en række præciseringer i relation til lovforslagets § 12, herunder af lovteknisk karakter, med sigte på en klarere beskrivelse af følgende:

- At grupperne, til hvilke der uddannelsesparathedsvurderes, fremover omfatter tre grupper – hhv. de treårige gymnasiale uddannelser, den toårige hf-uddannelse og erhvervsuddannelserne – som følge af, at der kommer til at gælde forskellige krav til elevers faglige forudsætninger i forhold til de treårige gymnasiale uddannelser (UPV 5) henholdsvis den toårige hf-uddannelse (UPV 4).
- At de faglige forudsætninger skal være opfyldt i både 8., 9. og 10. klasse, for så vidt angår de treårige gymnasiale ungdomsuddannelser (UPV 5) og den toårige hf-uddannelse (UPV 4).
- At det er de afsluttende standpunktskarakterer, der skal bruges ved uddannelsesparathedsvurderingen.
- At uddannelsesparathedsvurderingen fortsat vil være en helhedsvurdering af, om elevens faglige, sociale og personlige forudsætninger vurderes at være tilstrækkelige for at kunne gennemføre en ønsket ungdomsuddannelse.
- Mulighed for skolens leder, på skoler der ikke giver standpunktskarakterer, til at vurdere, om eleven opfylder karakterkravet for de faglige forudsætninger for at være uddannelsesparat.

Studievalgportfolio (§ 12, nr. 1)

Forældreorganisationen Skole og Forældre finder, at det står uklart i forslaget, hvad studievalgportfolio egentlig dækker over, og hvordan en sådan tænkes integreret i elevplanen, samt hvordan eleverne skal arbejde med denne. Forældreorganisationen mener, at formål og mål med dette nye element bør tydeliggøres, inden den kan forholde sig til dette.

Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark finder, at kravet om udarbejdelse af studievalgportfolio vil øge arbejdsopgaver vedr. vejledning. Der bør derfor sikres tilstrækkelige midler til dette arbejde såvel i skoler som på UU-centre. Succesfuld indførelse af studievalgportfolio vil kræve, at der udarbejdes en meget omhyggelig vejledning og skabelon til arbejdet for at sikre anvendelighed og god og ensartet implementering.

Uddannelsesforbundet fremhæver, at med en ny særdeles kompleks ungdomsuddannelsesstruktur med de tilknyttede adgangskriterier vil det være nødvendigt, at vejledningsindsatsen sikres ressourcer i et omfang, der står mål med ambitionerne om, at unge helst skal vælge den rigtige ungdomsuddannelse i første forsøg – og helst umiddelbart efter grundskolen.

UU Danmark finder, at navnet studievalgportfolio er misvisende i forhold til, at det er valg af ungdomsuddannelse både eud og gymnasial. UU Danmark anbefaler navnet Uddannelsesportfolio. UU Danmark ser det som en stor fordel, at portfolioen bliver en del af uddannelsesparathedsvurderingen fra 8. klasse.

Danmarks Lærerforening, Skolelederforeningen, Børne- og Kulturchefforeningen og UU Danmark bemærker, at studievalgportofolien kan blive et godt værktøj til systematik omkring udfor-

dring af elevers uddannelsesvalg samt de afklarende aktiviteter, men at det kræver en tydelig ansvarsplacering og et system, der kan håndtere det smidigt og effektivt. Foreningerne foreslår, at UU-centrene får ansvaret, at UU-centrene tilrettelægger og gennemfører i samarbejde med folkeskolens ledere og lærere undervisnings- og vejledningsaktiviteter, at studievalgportfolien bliver omdrejningspunktet for uddannelsesparathedsvurderingen i 8. klasse og for den videre løbende vurdering, at UU-centrene får ansvaret for, at studievalgportfolien kobles sammen med den digitale ansøgning via optagelse.dk, og at studievalgportfolien bliver en del af den uddannelsesplan, som alle 15-17-årige har pligt til at følge.

Danmarks Lærerforening finder, at forslaget om en studievalgportfolio minder om den tidligere uddannelsesbog, som blev afskaffet som del af tidligere regelforenklinger og afbureaukratisering. Kravet om udarbejdelse af studievalgportfolio vil øge arbejdsopgaver vedr. vejledning. Hvis indførelse skal lykkes, så vil det kræve, at der udarbejdes en meget omhyggelig vejledning og skabelon til arbejdet for at sikre anvendelighed og god og ensartet implementering. Hvis det lykkes, kan det blive et godt redskab og supplement til uddannelsesplanen – også for uddannelsesparate elever.

UU Center Syd opfordrer til, at betegnelsen studievalgportfolio genovervejes. De foreslår udskolingsportfolio, således at eleven dokumenterer sine aktiviteter, refleksioner og valg gennem hele udskolingsforløbet. UU Center Syd foreslår, at portfolien knyttes til undervisningen i det obligatoriske emne i folkeskolen ”uddannelse og job”, og at ministeriet angiver et minimum antal lektioner for dette fag i udskolingens 7.-9. klasse. UU Center syd foreslår, at ansvaret for denne portfolio placeres enten hos skolerne (lærerne) eller hos Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU-vejlederen).

DI finder, at det er uklart, hvem der bærer ansvaret for, at portfolien fyldes med informationer. Det er uhensigtsmæssigt, at det er forældremyndigheden. Det bør præciseres, at det er skolens ansvar.

Efterskoleforeningen finder overordnet forslaget om en studievalgportfolio som arbejdsredskab i vejledningsprocessen god. Dog skal man være opmærksom på, at den ikke medfører for meget bureaukrati. Foreningen anfører, at det skal præciseres, hvem der har ansvaret for studievalgportfolien. Det bør sikres, at der udarbejdes en fyldestgørende vejledning og skabelon til portfolien. Foreningen anbefaler, at portfolien bliver i digital form, og at ungdomsuddannelsesinstitutionen bliver forpligtet til at bruge og videreføre portfolien ind i grundforløbet på ungdomsuddannelsesinstitutionen (ordet studievalg hører ikke til på grundskoleniveau).

KL finder, at hvis en studievalgportfolio skal have den ønskede effekt, så kræver det yderligere tiltag, hvoraf ikke alle er på plads med lovforslaget. Efter KL's opfattelse er det urealistisk at indfri hensigterne, hvis ikke der afsættes særskilt tid og ressourcer til opgaven og det anerkendes, at der er tale om en ny opgave, der vil kræve betydelige ressourcer. KL savner, at ungdomsuddannelsesinstitutionerne forpligtes til arbejdet med en studievalgportfolio. Folkeskolen bør ikke ensidigt forpligtes på dette. En studievalgportfolio er et skridt i den rigtige retning af det, som benævnes karrierelæringsaktiviteter, og som har til formål at gøre elevernes uddannelsesvalg til en læringsproces. Dette perspektivskifte kan hjælpes på vej gennem kompetenceudvikling, fx via justeringer i læreruddannelsen eller i form af efter- og videreuddannelse for lærere og vejledere.

Studievalg Danmark anbefaler, at anvendelsen af studievalgportfolien fortsættes i hele forløbet på de studieforberedende ungdomsuddannelser, og at arbejdet med studievalgportfolien indgår i elevernes endelige eksamensbevis som uddannelsesaktivitet uden karakter, samt at der på eksamensbeviset fremgår én af karrierelæringsaktiviteterne.

Danmarks Vejlederforening (DVF) finder overordnet forslaget om en studievalgportfolio som arbejdsredskab i vejledningsprocessen god, især hvis den også knyttes til det timeløse emne uddannelse og job i grundskolen. Foreningen finder dog, at ansvaret for udformningen skal præciseres. Samtidig bør der sikres en fyldestgørende vejledning og skabelon til portfolioen. DVF vurderer, at der desuden er behov for at sikre en digital platform. DVF foreslår, at ungdomsuddannelsesinstitutionen bliver forpligtet på at bruge og videreføre portfolioen ind i grundforløbe. Betegnelsen studievalgportfolio bør endvidere ændres.

Ministeriets bemærkninger:

Reglerne om studievalgportfolio bliver beskrevet i bekendtgørelsen om uddannelsesparathedsvurdering, uddannelsesplaner og procedurer ved valg af ungdomsuddannelser. Bekendtgørelsen sendes i høring, og høringsparterne har derfor yderligere mulighed for at kommenterer bestemmelserne.

Derudover vil der på lige fod med vejledningerne vedrørende uddannelsesparathed og procedurer ved optagelse på ungdomsuddannelserne blive udarbejdet vejledninger til arbejdet med studievalgportfolioen. Vejledningerne udarbejdes i samarbejde med involverede parter.

Det er op til lokal (kommunalbestyrelsen) beslutning, hvorledes arbejdet med studievalgportfolioen organiseres, og det forventes ikke at medføre øgede udgifter. Dette vil blive præciseret i lov-bemærkningerne.

Navnet studievalgportfolio er bibeholdt i lovteksten.

Eux (§ 8)

Betegnelsen erhvervsfaglig studentereksamen

REU (dog med en mindretalsudtalelse fra DEG-L) mener ikke, at navnet erhvervsfaglig studentereksamen er velvalgt. Uddannelsesforbundet, DI, HL og DA udtrykker tvivl herom. Begrundelsen er at det indikerer, at eux først og fremmest er en gymnasieuddannelse/studentereksamen i stedet for at være en erhvervsuddannelse. REU og DA opfordrer derfor til at overveje et andet navn, f.eks. erhvervsuddannelse med studiekompetence (eux).

Handelsskolernes Lærerforening (HL) støtter opfordringen fra REU. Også Håndværksrådet støtter REU's udtalelse, men rådet har ikke konkrete forslag eller støtte til ny betegnelse. Håndværksrådet indstiller, at man genovervejer betegnelsen og finder et navn, der signalerer, at det er en erhvervsuddannelse først og fremmest.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) tilslutter sig forslaget om at betegne eux ”erhvervsfaglig studentereksamen”, da det skaber ligestilling med de gymnasiale uddan-

nelser, og da eux-beviset dermed anerkendes på lige fod med beviser fra de treårige gymnasiale uddannelser.

Danske SOSU-skoler og Bestyrelsesforeningen for Social- og Sundhedsskoler anbefaler, at betegnelsen eux for den studierettede undervisning på gymnasialt niveau i erhvervsuddannelserne opretholdes. Subsidiært, at der findes en anden og mere præcis betegnelse end erhvervsfaglig studentereksamen. Vægten bør fortsat være på det erhvervsfaglige aspekt.

Danske Gymnasier hilser det velkomment, at eux' identitet som selvstændig studiekompetencegivende eksamen tydeliggøres. UU Danmark støtter, at eux får en skarpere profil.

Ministeriets bemærkninger:

Betegnelsen erhvervsfaglig studentereksamen vedrører alene den studiekompetencegivende eksamen i et eux-forløb. Eux-forløb er og vil fortsat være en erhvervsuddannelse, hvilket også fremover fastsættes i blandt andet lovens titel "erhvervsfaglig studentereksamen i forbindelse med erhvervsuddannelse (eux)".

Den ændrede betegnelse tydeliggør, at eksamenen i eux-forløb indholdsmæssigt er tonet i en erhvervsfaglig retning, samtidig med at det understreges, at eksamenen i eux-forløb er ligeværdig med eksamenerne i de gymnasiale uddannelser. Ordet 'erhvervsfaglig' i 'erhvervsfaglig studentereksamen' er således både en tydelig profil- og indholdsmarkør.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af lovudkastet.

Studiekompetence i merkantile eux-forløb

REU (dog med mindretalsudtalelse fra HL og FTF) og DEG-L tilslutter sig forslaget om, at der efter det studiekompetencegivende forløb i de merkantile eux-forløb opnås studiekompetence svarende til elever, der gennemfører en hf, og at afstigningsmuligheden dermed bevares om end med en mere begrænset studiekompetence end tidligere.

DI, DA og Dansk Erhverv tilslutter sig forslaget om, at merkantile eux-elever, som afstiger fra eux-forløb efter to år, vil have studiekompetence til erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser med mulighed for, gennem supplering, at opnå generel studiekompetence. Og at elever, som fuldfører en samlet merkantil erhvervsuddannelse som eux-forløb, som hidtil vil opnå generel studiekompetence. Dansk Erhverv undrer sig dog over argumentationen.

Handelsskolernes Lærerforening (HL) og FTF finder, at det er u hensigtsmæssigt, at der ændres i studiekompetencen, der opnås efter de første to år i de merkantile eux-forløb, allerede to år efter, den nuværende lov blev indført, og inden nogen elever endnu har afsluttet et kompetencegivende forløb på det merkantile område. HL og FTF finder, at omdefineringen af bevis for eux 1. del vil skade værdien af eux'en og bidrage til, at videreuddannelsesmulighederne på erhvervsuddannelserne bliver ringere. HL og FTF foreslår, at ændringer i eux' studiekompetence afventer evalueringen af ordningen.

GL kvitterer for, at kravene til eux merkantil og eventuelle afstigningsmuligheder strammes op.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG) anfører, at ordningen, der etableres i § 8, nr. 12, indebærer, at en række erhvervsuddannelseselever (eux) i højere grad kan forventes at blive GSK-kursister. DEG ønsker derfor, at reglerne for GSK-udbud ændres, så erhvervsskolerne får bedre mulighed for at udbyde GSK.

VUC-Lederforeningen ser frem til at løfte opgaven med overbygning for de elever, der ønsker adgang til universitetsbacheloruddannelser.

Københavns Universitet (KU) henstiller til, hvis forslaget gennemføres, at det skal være bevisbart i form af et samlet bevis med et eksamensresultat, at pågældende person har adgang til at kunne søge optag på universitetsbacheloruddannelser. Det bør ikke være overladt til KU eller øvrige videregående uddannelsesinstitutioner at vurdere, hvorvidt der er gennemført tilstrækkelige enkeltfag samt udregne eksamensresultat. KU er fortsat bekymrede for, at et merkantilt eux-forløb fremstår som en genvej til generel studiekompetence. KU bemærker, at der er foreslået flere faglige screeninger for optag på hf-eksamen samt ret til overbygningsdelen af hf-eksamen, end der er i forbindelse med optag på eux samt evt. overbygning med hf-enkeltfag af eux 1. del. Hvis eux 1. del med efterfølgende supplerings af hf-enkeltfag ikke skal fremstå som en genvej til generel studiekompetence, bør der være mere overensstemmelse mellem de faglige krav, der stilles undervejs i en hf-eksamen med overbygning.

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever anfører det som værende rigtigt problematisk, at den merkantile eux fremover ikke skal være adgangsgivende til universiteter, men kun korte og mellemlange videregående uddannelser. De finder det uforståeligt, at man ikke venter på evalueringen af eux og de første reelle data, før man laver ændringer. De foreslår, at uddannelsen forlænges med et år, hvor man kan bruge det første halve år til eux-forløbets krævede fag, og det sidste halve år kan man bruge på at fordybe sig.

Ministeriets bemærkninger:

Med den politiske aftale ændres på studiekompetencen i hf. Ændringen i studiekompetencen i de merkantile eux-forløb har til hensigt at forhindre, at de merkantile eux-forløb i lyset af ændringerne i hf ikke fremstår som genvej til at opnå generel studiekompetence. Den foreslåede ændring er således begrundet i ændringer af hf, hvilket ikke belyses i den kommende evaluering af eux. At afvente evalueringen af eux ville derfor ikke belyse problemstillingen yderligere.

Hensigten med de merkantile eux-forløb er, at eleverne skal gennemføre hele eux-forløbet, dvs. inklusive hovedforløbet. Elever, der gennemfører de fulde merkantile eux-forløb, vil fortsat opnå generel studiekompetence. I forlængelse heraf vurderes det, at ændringen alene vil påvirke søgningen til de merkantile eux-forløb for elever, som i modstrid med intentionen med de merkantile eux-forløb ville søge forløbet for at afbryde forløbet efter to år.

Udbudsplacering af enkeltfagsundervisning, herunder gymnasial supplerings, er ikke omfattet af aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser. Det er ikke tanken, at der skal ændres på de eksisterende principper for udbudsplacering af gymnasial supplerings, hvorefter GS-koordinatorerne i fællesskab har ansvaret for planlægning og koordination af det samlede udbud inden for gymnasial supplerings. Gymnasial supplerings kan udbydes af institutioner, der er godkendt til at udbyde de gymnasiale ungdomsuddannelser, således også erhvervsskoler.

Høringssvarene har derfor ikke givet anledning til justering af lovudkastet.

Der henvises i øvrigt til høringsnotat om lov om de gymnasiale uddannelser vedrørende reglerne og ønske om samlet bevis.

Adgangskrav til eux

DA foreslår, at optagelseskravet (parathedsvurdering og karakterer) til de merkantile og tekniske eux skal være de samme, som gælder for de 3-årige gymnasieuddannelser. DA begrundet det med, at eux er en krævende ungdomsuddannelse både bogligt og fagligt, hvor eleverne på samme tid skal gennemføre såvel en gymnasial som en erhvervsrettet uddannelse; at det politisk fastsatte højere adgangskrav til de 3-årige gymnasieuddannelser, der er højere end adgangskravet til erhvervsuddannelserne, vil føre til en både misforstået opfattelse af og uheldig argumentation om, at de unge, som ikke kan opfylde adgangskravet til gymnasieuddannelserne, i stedet kan gennemføre eux; og at eux er en kombinationsuddannelse, hvor eux-elever skal have forudsætningerne for at kunne tilegne sig og kombinere boglig og praktisk viden samt færdigheder fra erhvervsuddannelser og gymnasieuddannelserne.

DI og Dansk Erhverv finder, at der bør indføres samme adgangskrav til eux, som gælder for de 3-årige gymnasiale uddannelser.

Ministeriets bemærkninger:

Eux-forløb er erhvervsuddannelser, der kombineres med en gymnasial eksamen (som andetsteds foreslås ændret til ”erhvervsfaglig studentereksamen”). Eux-forløb indeholder undervisning og praktik, der indgår i erhvervsuddannelsen tilrettelagt uden eux samt undervisning på gymnasialt niveau. Læringsrummet i eux-forløb er derfor markant forskelligt fra læringsrummet i de gymnasiale uddannelser. Da eux-forløb er erhvervsuddannelser, og da læringsrummet er et andet, er adgangskravene til eux-forløb ikke foreslået ændret.

Høringssvarene har således ikke givet anledning til justering af lovudkastet.

Skolepraktik for eux-elever

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) ønsker særskilt at tilføje, at eux-elever, der ikke kan få en praktikplads, kan komme i den situation, at de tvinges fra en erhvervsuddannelse med eux til en erhvervsuddannelse uden eux, fordi de ellers ikke kan komme i skolepraktik. DEG-L mener derfor, at reglerne bør ændres, så også erhvervsuddannelseselever med eux får ret til skolepraktik

Ministeriets bemærkninger:

Høringssvaret må bygge på en misforståelse. Eux-elever har ligesom ordinære elever adgang til skolepraktik, såfremt uddannelsen udbydes med skolepraktik, og eleverne opfylder kravene til optagelse i skolepraktik. Der er således ingen elever, der tvinges til at vælge et eux-forløb fra for at kunne blive optaget til skolepraktik.

Høringssvaret har således ikke givet anledning til justering af lovudkastet.

Omfanget af eksamenen i eux-forløb

GL bemærker, at det skal sikres, at ændringen fra fag/niveauer til uddannelsestid for eux ikke har betydning for krav til fag og niveauer. GL har erfaringer fra flere skoler, der tyder på, at eleverne ikke i tilstrækkeligt omfang opnår generel studiekompetence.

Ministeriets bemærkninger:

Ændringen i formulering om omfanget af eksamenen i eux-forløb er begrundet i at fastsætte den uden henvisning til hf. Den foreslåede formulering er en videreførelse af eksisterende praksis og påvirker således ikke omfanget af fag og niveauer i eux-forløb. I forlængelse heraf bemærkes det, at den igangsatte evaluering af eux blandt andet vil belyse elevernes opnåede studiekompetencer.

Høringssvaret har således ikke givet anledning til justering af lovudkastet.

Folkeskolens afgangseksamen (§ 13 m.fl.)

Frie Skolers Lærerforening bemærker sammenfattende, at muligheden for ikke at bestå grundskolen er en grundlæggende kulturændring og i strid med hele grundskolens formål. Foreningen anfører endvidere, at der ikke er mulighed for reeksamination, at der ikke er reelle muligheder efter grundskolen for de elever, der dumper afgangseksamen, samt at bestå-kravet rammer skævt og er alt for snævert i forhold til muligheden for optagelse på en ungdomsuddannelse.

Danmarks Privatskoleforening har som udgangspunkt ikke indsigelser i forhold til følgeændringer i love og bekendtgørelser vedr. bestå-kravet, uddannelsesparathedsvurderingen og optagelseskriterierne. Foreningen har til gengæld store indsigelser, hvis love og bekendtgørelser medfører, at der indirekte fjernes nogle frihedsgrader fra de frie grundskoler. Men der bør i alle love og bekendtgørelser tages hensyn til de fri grundskolers særlige forhold. Det bør derfor være muligt at foretage en vurdering af elevens faglige forudsætninger m.v. på skoler, hvor der ikke aflægges prøve eller afgives standpunktskarakterer eller undervises i specifikke fag. Det er heller ikke obligatorisk for frie grundskoler at benytte sig af Ungdommens Uddannelsesvejledning, hvilket der bør tages hensyn til.

Danmarks Lærerforening finder det helt uacceptabelt, at folkeskolens prøver skal ændre karakter, så det fremover vil være muligt for en elev ikke at bestå. Det anføres endvidere, at det er meget vanskeligt – grænsende til det umulige – at identificere, hvilke elementer der indgår i henholdsvis folkeskolens prøver og folkeskolens afgangseksamen.

Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark finder det uheldigt, at der etableres en folkeskoleeksamen, som er i to bestå-niveauer. Derved vil de gymnasiale ungdomsuddannelser fortsat være styrket i prestige i forhold til de erhvervsfaglige, og dermed vil intensionen om at få flere til at vælge de sidstnævnte uddannelser blive modarbejdet. Foreningen anfører, at der er uklarhed i sprogbrugen i forslaget om, hvornår der er tale om prøve og hvornår eksamen, og hvad er forskellen? Landsforeningen er af den opfattelse, at elever i 10. klasse skal kunne opnå retskrav på optagelse i en gymnasial ungdomsuddannelse, selv om de efter 9. klasse ikke opfylder alle adgangskrav, herunder fx vedr. aflæggelse af folkeskolens 9.-klasseprøve. Det foreslås derfor, at alle obligatoriske prøver i den kommende afgangsprøve (evt. eksamen) tilbydes som 9.-klasseprøve

(evt. eksamen) i 10. klasse, og at det præciseres, hvilke prøve-krav (evt. eksamenskrav) der indgår efter 10. klasse.

Forældreorganisationen Skole og Forældre anfører, at det er retvisende at ændre betegnelsen fra 9.-klasseprøverne til afgangseksamen, da der reelt er tale om en eksamen med bestå-krav. Skole og Forældre er tilfredse med, at bestå-kravet på 2,0 ligger som et ikke-vægtet gennemsnit af de obligatoriske 9.-klasseprøver. Dette skal ses i sammenhæng med de retskrav på optagelse, som eleverne har til ungdomsuddannelserne, herunder de muligheder der ligger i forhold til afvigelse fra karakterkravet gennem personlige samtaler.

Uddannelsesforbundet mener grundlæggende, at det er problematisk, at beståede eksamener i grundskolen kommer til at udgøre en forudsætning for at komme videre på en ungdomsuddannelse.

Tysklærerforeningen for Grundskolen anfører, at det er en katastrofe for tyskfaget, at man holder fast ved fokus på resultaterne i de prøvebundne fag. Tyskfaget vil blive svækket yderligere i folkeskolen – og dermed efterfølgende i ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser. Det rimer ikke på regeringens erklærede mål mht. en tysklæringsstrategi. Foreningen opfordrer til, at mundtlig tysk ligestilles med mundtlig engelsk og bliver et obligatorisk prøvfag i folkeskolen. Det ville give faget den saltvandsindsprøjtning, som kunne føre til en positiv spiral for faget.

Børne- og Kulturchefforeningen (BFK) bemærker, at indførelse af et bestå-krav i folkeskolen er et afgørende brud med dansk skoletradition, ligesom foreningen bemærker, at det fremstår uklart, hvilke konsekvenser det vil have for elever, der ikke består, samt hvilke forpligtelser dette vil have for skoler/kommuner. På baggrund af disse uklarheder kan BFK hverken anbefale eller fraråde ændringen.

Skolelederforeningen vil på det kraftigste advare imod at ændre folkeskolens afsluttende prøver i forskellige fag til folkeskolens afgangseksamen med tilhørende bestå-krav. At skulle bestå en samlet eksamen ved afslutningen af folkeskolen sender helt forkerte signaler. Man dumper – og man dumper dermed også i forhold til det, der er en lige så vigtig del af folkeskolens opgave, og som tydeligt fremgår af folkeskolens formål, nemlig dannelsen. Folkeskolen risikerer på den måde at skabe tabere, nemlig den gruppe, der kan sige ”jeg bestod ikke folkeskolen”.

Danske Handicaporganisationer (DH) mener, at der er nødvendigt at sikre mulighed for, at elever, der ikke består folkeskolens afgangseksamen, får mulighed for at gå til reeksamen. Dette skal sikre, at elever med handicap, der ikke har modtaget den rette støtte og kompensation i skolen, og som derfor har et dårligere udgangspunkt i forhold til at bestå eksamen, får fornyet mulighed for at bestå og får dermed mulighed for at fortsætte på en gymnasial uddannelse. DH mener, at man med indførelsen af folkeskolens afgangseksamen og indførelsen af et beståkrav bør se på loven om specialundervisning, herunder kravet om, at det først iværksættes ved behov for over 12 lektioner/9 timer om ugen. Elever med handicap risikerer at komme i klemme med indførelsen af bestå-kravet.

KL finder det uklart, hvilke tiltag der tænkes bragt i spil for at hjælpe de elever, som ikke måtte bestå denne afgangseksamen. KL spørger, hvordan kravet vil påvirke ældre unge, som ønsker optagelse på en ungdomsuddannelse, som har en ældre afgangsprøve fra folkeskolen.

Danmarks Matematiklærerforening finder det betænkeligt, at indførelse af folkeskolens afgangseksamen ikke er sket som følge af en debat om vores mål med folkeskolen. Lovforslaget indeholder ingen retningslinjer, der beskriver, hvad der sker med de elever, der dumper og således ikke kan optages på en ungdomsuddannelse. Det er vigtigt, at dette overvejes. Foreningen finder det problematisk og kritisabelt med kun en censor til vurdering af skriftlige prøver som beskrevet i § 51 i bekendtgørelsen om folkeskolens prøver. Foreningen finder det nødvendigt med to censorer til at rette opgaverne.

Danmarks Vejlederforening (DVF) finder, at en ændring af folkeskolens obligatoriske 9. klasseprøver til folkeskolens afgangseksamen med tilhørende bestå-krav risikerer at stigmatisere unge med store faglige udfordringer. DVF vurderer, at bestå-kravet risikerer at cementere dele af gruppens oplevelse af at være en fiasko i uddannelsessammenhæng.

Ministeriets bemærkninger:

Af aftale af 3. juni 2016 om styrkede gymnasiale uddannelser fremgår det bl.a., at der skal stilles større krav til elever ved optagelse til gymnasiale og erhvervsrettede ungdomsuddannelser ved at indføre en afgangseksamen i folkeskolen, som skal være bestået, for at en ansøger kan optages på en ungdomsuddannelse. Hermed signaleres til grundskolen, at det er dens opgave at løfte alle elever maksimalt, så eleverne får det bedst mulige grundlag for deres videre liv med uddannelse og job. Samtidig signaleres det til eleverne, at deres indsats i grundskolen helt frem til prøveafleggelsen samt selve prøveafleggelsen er vigtig. Der henvises i øvrigt til ministeriets bemærkninger ovenfor om opfølgning på uddannelsesparathedsvurdering og undervisningens tilrettelæggelse.

Det er forventningen, at det vil medvirke til, at færre elever end i dag ikke opnår retskrav på optagelse på en ungdomsuddannelse. 7-trinsskalaen har, i modsætning til den forventede normalfordeling af beståede karakterer, ikke en bestemt tilsigtet fordeling mellem ikke-beståede karakterer og beståede karakterer.

Kravet om bestået afgangseksamen skal ifølge aftalen gælde uanset, hvilken ungdomsuddannelse den unge søger.

Med hensyn til optagelse på den toårige hf-uddannelse skal det dog bemærkes, at kravet om at have bestået folkeskolens afgangseksamen er modificeret, således at dette ikke gælder elever, der fra 10. klasse optages på den toårige hf-uddannelse.

Ministeriet har i lovforslaget præciseret den foreslåede bestemmelse i folkeskolelovens § 14, stk. 1, om folkeskolens afgangseksamen, så det tydeligt fremgår, hvilke elementer der indgår henholdsvis i folkeskolens 9.-klasseprøver og i folkeskolens afgangseksamen. Herved fremgår også klart, at ordet *prøver* omfatter de enkelte prøveforekomster og ordet *eksamen* samlingen af de enkelte prøver, der indgår i eksamen. Folkeskolens afgangseksamen vil således komme til at bestå af syv obligatoriske prøver – de fem lovbundne prøver og de to udtræksprøver.

Bemærkningerne giver i øvrigt ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

Alle elever, der færdiggør folkeskolen, vil fortsat i henhold til folkeskolelovens § 13, stk. 9, få et bevis, som bl.a. indeholder de senest givne standpunktskarakterer og oplysninger om bedømmelse i forbindelse med prøverne (et såkaldt prøvebevis). Herudover udsteder skolens leder et afgangseksamensbevis til elever, som har taget folkeskolens afgangseksamen.

Det bemærkes, at det er korrekt, at der ikke i lovforslaget er indsat bestemmelser om egentlig omprøve eller reeksamination i forhold til folkeskolens afgangseksamen. Det vurderes, at der ikke er behov herfor, da elever, der ikke opfylder adgangskravene til ungdomsuddannelserne, har mulighed for at blive optaget efter en konkret vurdering.

Det fremgår således af lovforslaget om de gymnasiale uddannelser, at en ansøger, der ikke har retskrav på optagelse på en gymnasial uddannelse, fx fordi vedkommende ikke har bestået folkeskolens afgangseksamen, alligevel kan ansøge om optagelse på en gymnasial uddannelse, hvorefter optagelse vil kunne ske på baggrund af en konkret vurdering. Disse ansøgere skal i så fald have foretaget en revurdering af deres faglige såvel som personlige og sociale forudsætninger ud fra en centralt stillet prøve og en samtale med ansøgeren.

Af bemærkningerne til lovforslaget om de gymnasiale uddannelser fremgår, at den gymnasiale institutions leder kan beslutte at optage en ansøger, der ikke består optagelsesprøven pga. fx ordblindhed, hvis det på trods heraf fremgår af besvarelsen og evt. samtalen, at ansøgeren i øvrigt har gode faglige forudsætninger for at gennemføre uddannelsen. De gymnasiale uddannelsesinstitutioners revurdering af uddannelsesparathedsvurderinger følges nøje i forbindelse med den evaluering, der i øvrigt tilknyttes reformen af de gymnasiale uddannelser.

Muligheden for optagelse efter en konkret vurdering omfatter også elever med handicap, som ikke har bestået folkeskolens afgangseksamen, som af denne grund måtte have haft særlige udfordringer i forbindelse med prøveafleggelsen. Det bemærkes endvidere, at elever som går i 10. klasse, kan indstille sig til folkeskolens 9.-klasseprøver i dansk, matematik og engelsk og derved forbedre deres afgangseksamen.

Med hensyn til optagelse i en erhvervsuddannelse fremgår det af lovforslaget, at kravet om en bestået afgangseksamen stilles i en modificeret form. Det foreslås således, at en ansøger, som ikke har bestået folkeskolens afgangseksamen, men som opfylder det hidtidige krav om at have opnået et gennemsnit på mindst 2,0 i henholdsvis dansk og matematik ved 9.- eller 10.-klasseprøverne eller kan dokumentere et tilsvarende resultat fra en tilsvarende prøve, fortsat kan optages af den ansøgte uddannelsesinstitution ud fra en helhedsvurdering på baggrund af de opnåede resultater i dansk og matematik og en samtale. Disse ansøgere skal ikke aflægge den centralt stillede prøve, men som anført vurderes i forhold til ansøgerens muligheder for at gennemføre en erhvervsuddannelse. Der henvises endvidere til afsnittet foran om ændrede optagelseskrav til erhvervsuddannelserne (§ 9).

Det kan desuden bemærkes, at der kan udstedes deltagerbevis for afsluttede fag i avu, der ikke kan afsluttes med prøve (E og F niveau). Et deltagerbevis ligestilles med et prøvebevis og kan på dette grundlag give adgang til en erhvervsuddannelse.

For dem, som ikke kan få adgang til en erhvervsuddannelse, findes en række uddannelsesforberedende og beskæftigelsesrettede tilbud som fx almen voksenuddannelse, forberedende voksenundervisning og erhvervsgrunduddannelsen.

I øvrigt bemærkes, at regeringen har nedsat en ekspertgruppe om bedre veje til en ungdomsuddannelse med henblik på at understøtte, at flere unge generelt kan få en bedre og mere direkte vej til den uddannelse og det job, der matcher deres evner og kompetencer.

For så vidt angår det om tysk og prøvfag i folkeskolen anførte, bemærkes, at det ligger uden for den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser at gøre mundtlig tysk til et obligatorisk prøvfag. Forslaget falder dermed uden for rammerne af dette lovforslag.

Med hensyn til de frie grundskoler bemærkes, at det ikke er hensigten med lovforslaget at indskrænke frihedsgraderne for de frie grundskoler. Med forslaget lægges der op til indførelse af en afgangseksamen i folkeskolen med tilhørende bestå-krav. Der er ingen ændringer i forhold til de gældende adgangsforsætninger for fx retskrav på optagelse i de treårige gymnasiale uddannelser for så vidt angår kravet om, at ansøgerne skal have aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver ved afslutningen af undervisningen i 9. klasse. Efter gældende ret har ansøgere, som ikke har aflagt de obligatoriske prøver efter 9. klasse, ikke retskrav på optagelse. Disse ansøgere kan optages på baggrund af en konkret vurdering, herunder en obligatorisk optagelsesprøve for ansøgere der ikke har aflagt folkeskolens obligatoriske 9.-klasseprøver.

Der henvises endvidere til afsnittet foran om ændrede krav til uddannelsesparathedsvurdering i 8.-10. klasse (§ 12), hvor der er en nærmere beskrivelse i forhold hertil.

Digitalisering af eksamens- og prøvebeviser (§ 13 m.fl.)

Forældreorganisationen Skole og Forældre udtrykker bekymring over, at afgangseksamensbeviset fra folkeskolen kun på anmodning fra forældre og elever udleveres i udskrift. Det er fortsat ikke alle, der kan anvende de offentlige it-systemer, hvilket kan gøre det endnu sværere at sikre, at alle elever kommer i gang med en ungdomsuddannelse.

Dansk Friskoleforening anfører, at der ved tilrettelægningen af ”Grundskoledatabasen” skal tages højde for, at en friskole eller privat grundskole ikke altid kan indberette oplysninger om de samme forhold, som man vil efterspørge fra folkeskoler. Ca. 30 procent af friskolerne er således prøvfri, men bør også fremadrettet have mulighed for at udskrive et afgangsbævis. Såfremt disse skoler skal være omfattet af ”Grundskoledatabasen”, må indberetningskravene derfor tage hensyn til, at skolerne helt legitimt er prøvfri, herunder ikke afholder prøve i specifikke fag (kristendomskundskab og historie). Tilsvarende gælder, at en friskole eller privat grundskole kan fravælge at give standpunktskarakterer. Foreningen anfører på denne baggrund, at det er vigtigt, at databasen er dynamisk og ikke blokerer for videre indberetning, hvis skolen ikke har oplysninger til et givent felt mv. Foreningen foreslår desuden, at systemet skal indeholde mulighed for, at skolerne kan sætte deres eget præg på den printede originalversion.

UU Danmark foreslår, at karakterdatabasen udmøntes på en sådan måde, at den kan udregne ansøgeres gennemsnit i henhold til de til enhver tid gældende krav til karaktergennemsnit til den

konkrete uddannelsesinstitution. Karaktergennemsnittende skal automatisk overføres til den nationale, digitale ansøgningsportal, www.optagelse.dk.

Børne- og Kulturchefforeningen støtter digitaliseringen af eksamensbeviset.

Skolelederforeningen finder, at det er en god ide at digitalisere ”prøvebeviset”, især hvis der samtidig er taget højde for at de administrative besværligheder minimeres. Det skal være enkelt at arbejde med og også kunne bruges af læse- og synshandicappede. Samtidig må der ikke komme for mange omkostninger fx i form af opbevaring og datasikkerhed.

Københavns Universitet (KU) støtter digitalisering af eksamens- og prøvebeviser. Det letter administration for borgerens videre vej i uddannelsessystemet og mindsker risikoen for snyd. For enkeltheds skyld ser KU gerne, at den foreslåede registrering integreres i den allerede eksisterende eksamensdatabase. Hvis dette ikke er muligt, er KU indforstået med, at det kan ske i en som foreslået nyoprettet karakterdatabase.

Ministeriets bemærkninger:

Der vil til håndtering af de digitale beviser blive etableret en databaseløsning, Karakterdatabasen. Denne skal dække samme rolle for søgningen til ungdomsuddannelserne, som Eksamensdatabasen i dag gør i forhold til søgningen til de videregående uddannelser. Erfaringerne i forhold til eksamensdatabasen er gode og giver ikke umiddelbart anledning til bekymring i forhold til elevernes sikkerhed for deres eksamensbevis.

Oplysningerne i karakterdatabasen vil blive lagt til grund for optagelsesprocesserne til ungdomsuddannelserne, hvorfor det ikke er afgørende for optag på ungdomsuddannelser, at elev eller forældre er i stand til at bruge karakterdatabasen.

Karakterdatabasen skal kun indeholde oplysninger af relevans for optagelsesprocessen til ungdomsuddannelserne, dvs. oplysninger om standpunktskarakterer eller tilsvarende (fra de frie skoler) og prøvekarakterer. Indholdet i afgangsbeviser fra prøvefri skoler skal derfor ikke indgå i karakterdatabasen. Elever på skoler, der har afmeldt prøverne i kristendomskundskab og historie, får ikke udtrykt disse fag til udtræksprøverne, så sådanne skoler vil ikke komme i den situation, at de skal indberette sådanne prøvekarakterer.

De øvrige fremsatte ønsker til digitale eksamensbeviser vil blive inddraget i det videre arbejde med at udvikle det digitale system for beviserne.

Digital identifikationsløsning (§ 12, nr. 3)

Datatilsynet foreslår, at rollefordelingen tydeliggøres i lovforslagets § 15 g, stk. 1, således at det fremgår, at de kommuner og/eller selvejende institutioner, der indlæser personoplysninger i systemet, hver især er dataansvarlige for disse oplysninger. Datatilsynet finder, at lovforslaget § 15 g, stk. 2, sidste led, bør ændres, således at der står ”lov om behandling af personoplysninger” i stedet for ”reglerne for behandling af personoplysninger”.

KL finder, at lovgivning ikke egner sig til regulering af databehandleraftaler grundet forholdets kompleksitet. Efter KL's opfattelse er den foreslåede regulering af § 15 g utilstrækkelig. KL finder, at § 15 g skal tages ud af lovforslaget.

Ministeriets bemærkninger:

Lovforslaget er justeret på baggrund af Datatilsynets bemærkninger og efterfølgende dialog med Datatilsynet. Bemærkningerne giver i øvrigt ikke anledning til ændring af bestemmelsen, som har til formål at bidrage til administrativ forenkling.

Mulighed for at afskære klage

GL bemærker, at der i flere af følgelovene er indsat bestemmelse, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om, at afgørelser ikke kan indbringes for ministeren. GL finder det væsentligt, at denne bestemmelse ikke vil komme til at svække elevernes retssikkerhed.

Ministeriets bemærkninger:

Med forslaget etableres der hjemmel til, i de tilfælde, hvor ministeren for børn, undervisning og ligestilling har henlagt en opgave til en styrelse under ministerens instruktion, at afskære klageadgang fra styrelse til departement. Bestemmelsen foreslås indsat af formelle grunde og vedrører alene den interne organisering og fordeling af opgaver på Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings område, hvor behandling af omhandlede klagesager er henlagt til en styrelse under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling med henblik på effektiv og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne. Bestemmelsen ændrer ikke ved eksisterende klageadgange fra institutionen til ministeriet.

Høringssvaret giver derfor ikke anledning til at justere bestemmelserne.

Studieadministrative systemer (§ 3, nr. 10)

Rigsrevisionen bemærker til den foreslåede § 3, nr. 10, hvoraf det fremgår, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling ved private gymnasiers anvendelse af forskellige administrative systemer kan fastsætte krav hertil, at Rigsrevisionen ikke udfærdiger systemrevisionserklæringer, heller ikke hvis systemdrift m.v. udføres af en statslig institution (fx STIL) omfattet af Rigsrevisorloven.

Dansk Friskoleforening tvivler på, at et krav om at anvende bestemte studieadministrative systemer er relevant for skoler, der med udgangspunkt i steinerpædagogikken udbyder den toårige hf-uddannelse uden prøver, jf. § 68 i forslag til lov om de gymnasiale uddannelser. Foreningen anbefaler, at der etableres mulighed for at undtage netop disse skoler for et sådant krav om administrative systemer, såfremt kravet blot vil medføre ekstra byrder uden at være af reel indholdsmæssig betydning for skolerne og eleverne.

Private Gymnasier og Studenterkurser finder, at der med den foreslåede bemyndigelse i § 3, nr. 10, er tale om en meget bred bemyndigelse.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet har noteret sig det af Rigsrevisionen og foreningerne anførte. Bemærkningerne giver ikke i øvrigt anledning til ændringer af bestemmelsen, der har til formål at sikre, at de private gymnasiers studieadministrative systemer omfattes af de samme krav, som gælder for institutioner

omfattet af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Det gælder også i forhold til det af Dansk Friskoleforening anførte, idet der med aftale af 3. juni 2016 om styrkelse af de gymnasiale uddannelser ikke blev lagt op til ændrede institutionelle rammer for bestemte private gymnasieskoler m.v.

5. Øvrige bemærkninger uden for lovforslagets rammer

Ændringer vedr. friskoler og private grundskoler

Danmarks Privatskoleforening henleder i forhold til den foreslåede ændring i § 5 a, stk. 1, 1. pkt. (§ 17, nr. 2), opmærksomheden på, at en række frie grundskoler driver kostafdeling i henhold til friskoler og private grundskoler m.v., Disse kostafdelinger/kostafdelinger må ikke sammenblendes med begrebet ”fri kostskole” eller ”efterskole”. Der er tale om forskellige institutionstyper, lovgivning og tilskudsforhold.

Ministeriets bemærkninger:

Den foreslåede ændring af bestemmelsen tager ikke sigte på at ændre frie grundskoler eller private gymnasiers adgang til drift af kostafdelinger. Bestemmelsen giver mulighed for, at en fri grundskole kan få godkendelse til også at varetage skole- og undervisningsvirksomhed efter lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) – såkaldt kombineret institution.

Høringssvaret har derfor ikke givet anledning til justering af lovudkastet.

Ændringer vedr. private institutioner for gymnasiale uddannelser

Danmarks Privatskoleforening udtrykker forundring over, at private institutioner for gymnasiale uddannelser ikke har mulighed for at udbyde hhx og htx eller andre ungdomsuddannelser.

Private Gymnasier og Studenterkurser ønsker, at hhx og htx indskrives i lovens § 1, stk. 1, nr. 1. De ønsker endvidere, at kravet om bygningsmæssig enhed fjernes, så det bliver muligt for private gymnasier på lige fod med de offentlige gymnasiale institutioner at drive flere udbudssteder.

Ministeriets bemærkninger:

En evt. ny rammesætning for de private institutioner for gymnasiale uddannelser, herunder mulighed for, at disse institutioner skulle kunne udbyde hhx og htx og fjernelse af krav om bygningsmæssig enhed, indgår ikke i aftale af 3. juni 2016 om styrkede gymnasiale uddannelser.

Høringssvaret har derfor ikke givet anledning til justering af lovudkastet.

Ændringer vedr. internationale afdelinger

Danmarks Privatskoleforening foreslår, at gymnasier, herunder private, kan få godkendelse til international afdeling, hvis de anvender anerkendte standarder, f.eks. Cambridge A-Level.

Ministeriets bemærkninger:

Gymnasiers, herunder private gymnasiers, mulighed for at opnå godkendelse til en international afdeling, hvis de anvender anerkendte standarder, f.eks. Cambridge A-Level, indgik ikke i aftale af 3. juni 2016 om styrkede gymnasiale uddannelser.

Høringssvaret har derfor ikke givet anledning til justering af lovudkastet.

Skiftekompetence til eud

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Bestyrelserne (DEG-B), DI m.fl. beklager, at elever, der har afsluttet et gymnasialt grundforløb og derefter ønsker at skifte til grundforløb 2 i en erhvervsuddannelse (GF 2), skal vente til medio januar for at påbegynde dette. DEG-B finder endvidere, at disse elever har brug for at blive fastholdt i et uddannelsesforløb, at de har behov for viden om erhvervsuddannelserne, og at de ved skifte til eud kan have brug for opkvalificering i gymnasiale fag på C-niveau. DEG-B ønsker i denne henseende, at erhvervsskolerne får mulighed for at kunne tilbyde sådanne forløb.

Ministeriets bemærkninger:

Høringspartens synspunkter, som også tidligere har været drøftet med bl.a. DEG-B, er pt. under overvejelse. Der vurderes imidlertid ikke at være behov for lovændringer, idet den nødvendige hjemmel allerede skønnes at være til stede i erhvervsuddannelseslovens § 13, stk. 3, hvorefter ministeren for børn, undervisning og ligestilling efter indstilling fra Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser bl.a. kan fastsætte regler, hvorefter elever med særlige uddannelses- eller beskæftigelsesmæssige forudsætninger fritages for dele af uddannelsen.

Hertil kommer, at reglerne i lov om erhvervsuddannelser indebærer, at elever som hovedregel kan starte på erhvervsuddannelsens grundforløb i januar og august. Undtagelsesvis kan en skole dog optage en elev til at begynde på et senere tidspunkt end august/januar, hvis eleven vurderes at kunne nå uddannelsesmålene på den kortere tid. Hvis en elev på fx stx fortryder og i stedet vil påbegynde en erhvervsuddannelse, er der således mulighed for, at skolen ud fra en konkret vurdering kan optage eleven og tillade, at eleven kan gå direkte ind i en klasse på GF1 uden at vente til næste gang, en ny klasse starter. Danske Erhvervsskoler og Gymnasier har over for ministeriet bekræftet, at skolerne vil stille sig positive over for optag af disse elever, der ønsker optag på en erhvervsuddannelse.

Skifte fra en gymnasial uddannelses grundforløb til 2. del af grundforløbet i en erhvervsuddannelse (GF2) kan ske for elever, som søger optagelse til påbegyndelse efter udløbet af det år, hvor ansøgeren har afsluttet grundskolen. GF2 er en praksisnær indledende del af en erhvervsuddannelse og er specifikt rettet mod et hovedforløb og forudsætter – for elever, som direkte efter grundskolen er begyndt på en gymnasial uddannelse og derefter i løbet af det gymnasiale grundforløb ønsker at skifte – at 1. del af grundforløbet er gennemført. Uanset dette er der som anført mulighed for at fastsætte regler, hvorefter elever med særlige uddannelses- eller beskæftigelsesmæssige forudsætninger fritages for dele af uddannelsen. Det kan efter omstændigheder også gælde i forhold til elever, der skifter fra en gymnasial uddannelses grundforløb.

Høringssvaret har derfor ikke givet anledning til justering af lovudkastet.

6. Øvrige ændringer

Der er foretaget en række ændringer af sproglig og lovteknisk karakter i lovforslaget, der er fundet hensigtsmæssige på baggrund af høringen og den endelige lovtekniske gennemgang.

Fagrække for elever i særlige forløb (folkeskoleloven § 9, stk. 4)

I det udkast til lovforslag, der har været i høring, var der i § 13, nr. 1, foreslået en ændring af folkeskolelovens § 9, stk. 4, som giver mulighed for, at elever i 8. og 9. klasse, hvis de har et særligt behov herfor, kan tilbydes undervisningsforløb, hvor praktisk og teoretisk indhold kombineres i en undervisning, der kan finde sted på og uden for skolen. Det fremgår af bestemmelsen, at fagrækken i den forbindelse kan fraviges, bortset fra undervisning i dansk, matematik, engelsk og fysik/kemi. I disse fag skal der undervises i et omfang, så fagenes mål og kravene ved prøverne kan opfyldes. Hensigten med kravet i § 9, stk. 4, om, at eleverne i de særlige forløb fortsat skal have undervisning i dansk, matematik, engelsk og fysik/kemi, har formentlig været, at eleverne skal kunne gå op til de bundne prøver i disse fag.

Fra skoleåret 2016/17 bliver det obligatorisk for skolerne at afholde den nye bundne fælles prøve i fagene fysik/kemi, biologi og geografi i stedet for den tidligere bundne prøve i fysik/kemi. Samtidig indføres en ny udtræksprøve i faget fysik/kemi. For at de elever, der følger et særligt forløb, jf. § 9, stk. 4, kan gå op til den nye fælles prøve, er det i lovforslagets § 13, nr. 1, foreslået, at fagrækken heller ikke kan fraviges for så vidt angår fagene biologi og geografi. Ministeriet er imidlertid blevet opmærksomt på, at det kan have nogle uhensigtsmæssige konsekvenser at udvide fagrækken til også at omfatte biologi og geografi for elever, som har fået tilrettelagt sådanne særlige forløb ud fra et særligt behov. Det må derfor overvejes nærmere, om det er den mest hensigtsmæssige løsning.

Ændringen er derfor udgået af lovforslaget.

Det må herefter følge af folkeskolelovens § 9, stk. 4, at elever, der som led i særlige forløb, jf. § 9, stk. 4, ikke følger biologi og geografi, skal aflægge udtræksprøven i fagene fysik/kemi, i de tilfælde, hvor den bliver udtrukket.

Digitale eux-beviser (lovforslagets § 8, nr. 8 og 9)

Som konsekvens af aftale om styrkede gymnasiale uddannelser af 3. juni 2016 foreslås lovforslaget suppleret med en bestemmelse om digitalisering af eux-beviser.

Besøg på institutioner

Under henvisning til ministeriets bemærkninger i høringsnotat om forslag til lov om de gymnasiale uddannelser vedrørende GL's hørings svar i forhold til hovedlovforslagets § 70, stk. 1, vedrørende tilsyn og tilsynsbesøg, præciseres det i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser), at ministeriet kan foranstalte besøg på institutionerne i forbindelse med gennemførelse af tilsyn.